

La guerra i les seves ombres

11.02.2014 | 07:29 | Olga Morote

OLGA MOROTE El passat 4 de febrer va fer 75 anys que les tropes franquistes van ocupar la ciutat de Girona. I l'endemà, el 5 de febrer de 1939, van entrar a Palamós, la Bisbal i Bescanó. Ja havien entrat a Sant Feliu de Guíxols. L'exèrcit republicà encara resistia en alguns indrets propers però ja tot estava perdut. El dia 8 de febrer una explosió va destruir la porta principal del castell de Sant Ferran de Figueres. El camí de l'exili començava a eixamplar-se cap a un destí incert. I començava alhora una època gris i tenebrosa, plena d'ombres, una brutal repressió contra els vençuts, gironins de tota mena i condició que van pagar molt car el fet de pensar diferent i de creure en uns ideals molt allunyats de tot allò que s'imposava amb la força i la ferocitat més absolutes i inimaginables. Perquè un cop acabada la guerra civil, va començar un dels períodes més sinistres i desoladors de la nostra història més recent.

Als qui coneixem o vivim a tocar de les Gavarres, ens sorprèn imaginar que fa 75 anys un grup de soldats de la División Flechas Azules, la majoria italians, s'endinsés a les Gavarres per lliurar el seu darrer combat contra un exèrcit republicà en retirada però decidit a lluitar fins els últims moments (La guerra civil a Sant Feliu de Guíxols, d'Àngel Jiménez). Ens sorprèn imaginar que aquest paratge boscos i tranquil avui, fos testimoni d'un dels molts episodis d'una guerra que va capgirar per sempre més el nostre país, que va capgirar la vida d'un gran nombre de persones, tant de les que es van quedar com de les que van exiliar-se. Pèrdua, dolor, enyor i desfeta. Aquí i lluny d'aquí. Desolació i catàstrofe col·lectives.

D'això i molt més és un testimoni molt punyent el llibre *La guerra y su sombra*, de la historiadora Helen Graham, a la presentació del qual vaig assistir el 20 de novembre de 2013 a la Llibreria 22, a Girona. Un dia per recordar per la seva significació històrica. "L'impuls per fer el llibre neix del desig d'explicar que la guerra civil que van lliurar va ser pel canvi social". Un llibre sobre la guerra civil des de la perspectiva del segle XXI. La memòria de l'assassinat, massacres i formació del franquisme. Els fantasmes del canvi. Les històries familiars. Els brigadistes internacionals. L'educació cruel de fer-se major d'edat a les guerres. Les presons franquistes. La llarga ombra de la violència. Un llibre en què constatem una vegada més que no s'ha preservat la memòria històrica sobre els tres eixos que calia fer-ho: veritat, justícia i reparació. "El camp de la memòria està minat". Ens han volgut fer creure que la memòria és rancor, i l'oblit és el progrés i la pau. Passant per sobre de l'autoritat moral del desaparegut. I del dret ancestral de les famílies a enterrar els seus morts. Després de 75 anys. Amb la por com element cabdal. Encara avui, després de 75 anys. Tant d'odi i de repressió a la postguerra. Tan terrible va ser. Tanta i tanta por. Una por que també consumia abans de la guerra, però que ja els estava bé a les classes dominants per mantenir el poder enfront d'una república que calava entre la gent que defensava uns drets que no havia tingut mai. "La història a gran escala passa per les vides reals". I tant. Són les vides reals les que sempre paguen les conseqüències de les decisions que prenen els que tenen les seves vides reals assegurades. La crisi i el pànic social van justificar i justifiquen tot tipus d'agressions. La nostra història n'és un exemple esfereïdor. I el nostre present també.

"Per què afegir més paraules? Per xiuxiuejar per allò que s'ha perdut. No per nostàlgia, sinó perquè és en el lloc de la pèrdua on neixen les esperances" (John Berger).

Publicat a: Diari de Girona

Font del document: <http://www.diaridegirona.cat/opinio/2014/02/11/guerra-seves-ombres/655971.html>